T004 A HÀM IV 133-Kinh Ưu Ba Ly-Phẩm Đại

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

133. KINH ÖU-BA-LY1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi Na-nan-ñaø2, trong vöôøn xoaøi Ba-baø-ly3. Luùc baáy giôø coù ngöôøi Ni-kieàn laø Tröôøng Khoå Haïnh4 sau giôø aên tröa, ung dung ñi ñeán choã Phaät, vaø sau khi chaøo hoûi, ngoài xuoáng moät beân. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân beøn hoûi: “Nhaø khoå haïnh Ni-kieàn Thaân Töû5 chuû tröông coù bao nhieâu haønh vi ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp6?” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp: “Thöa Cuø-ñaøm, Toân sö cuûa toâi, Ni-kieàn Thaân Töû, khoâng giaûng daïy cho chuùng toâi veà nhöõng haønh vi ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp. Nhöng ngöôøi giaûng daïy chuùng toâi veà söï tröøng phaït ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp.” Theá Toân laïi hoûi: “Nhaø khoå haïnh Ni-kieàn Thaân Töû chuû tröông coù bao nhieâu söï tröøng phaït ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp?” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp raèng: “Thöa Cuø-ñaøm, Toân sö cuûa toâi, Ni kieàn Thaân Töû giaûng daïy cho chuùng toâi veà ba söï tröøng phaït ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø söï tröøng phaït baèng thaân, söï tröøng phaït baèng mieäng vaø söï tröøng phaït baèng yù7. Ñöùc Theá Toân laïi hoûi: “Naøy Khoå Haïnh, theá naøo, thaân phaït, khaåu phaït, yù phaït coù khaùc nhau khoâng?” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp raèng: “Thöa Cuø-Ñaøm, ñoái vôùi chuùng toâi, thaân phaït khaùc, khaåu phaït khaùc, yù phaït khaùc.” Ñöùc Theá Toân laïi hoûi: “Naøy Khoå Haïnh, caùc söï tröøng phaït naøy töông töï nhö vaäy. Ni-kieàn Thaân Töû chuû tröông tröøng phaït naøo naëng hôn heát ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp?

1. Baûn Haùn, quyeån 32. Töông ñöông Paøli, M. 56. Upaøli-suttaö. 2. Na-nan-ñaø Paøli: Naøôandaø. 3. Ba-baø-ly naïi laâm Paøli: Paøvaørikambavana, khu röøng xoaøi cuûa Paøvaørika, moät ñaïi phuù taïi Naølaønda (Na-nan-ñaø), moät thò traán ôû gaàn Raøjagaha. 4. Tröôøng Khoå Haïnh Ni-kieàn Paøli: Dìghatapassì-nigantha, moät ñeä töû cuûa Nigaòæha-Naøtaputta (Ni-kieàn Thaân Töû). 5. Ni-kieàn Thaân Töû Nigaòæha-Naøtaputta. 6. Haùn: kyû haønh linh baát haønh aùc nghieäp baát taùc aùc nghieäp Paøli: kati…kammaøni paóóapeti paøpassa kammassa kiriyaøya paøpassa kammassa pavattiyaø’ti, coù bao nhieâu nghieäp ñeå thi haønh aùc nghieäp, ñeå tieán haønh aùc nghieäp? 7. Tam phaït: thaân phaït, khaåu phaït, yù phaït Paøli: tiòi … daiñaøni paóóapeti… seyyathidam, kaøyadaòñaö vacìdaòñaö manodaòñaö.

Söï tröøng phaït cuûa thaân chaêng? Cuûa khaåu chaêng? Cuûa yù chaêng?” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp raèng: “Thöa Cuø-ñaøm, caùc söï tröøng phaït naøy töông töï nhö vaäy. Toân sö toâi, Ni-kieàn Thaân Töû chuû tröông thaân phaït laø naëng hôn

heát ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp. Khaåu phaït thì khoâng phaûi vaäy, yù phaït thì nheï nhaát, khoâng baèng thaân phaït voán 'raát lôùn lao, raát naëng neà'." Theá Toân laïi hoûi: "Naøy Khoå Haïnh, oâng noùi thaân phaït naëng nhaát chaêng?" Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp: "Thöa Cuø-ñaøm, thaân phaït naëng nhaát." Ñöùc Theá Toân hoûi laïi ñeán laàn thöù ba: "Naøy Khoå Haïnh, oâng noùi thaân phaït naëng nhaát chaêng?" Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh cuõng ba laàn ñaùp laïi: "Thöa Cuø-ñaøm, thaân phaït naëng nhaát." Ñöùc Theá Toân thaåm ñònh ba laàn Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh vieäc nhö vaäy xong, beøn ngoài im laëng. Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh hoûi: "Sa-moân Cuø-ñaøm chuû tröông coù bao nhieâu söï tröøng phaït ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp?" Baáy giôø Ñöùc Theá Toân ñaùp: "Naøy Khoå Haïnh, Ta khoâng giaûng thuyeát veà nhöõng tröøng phaït ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp. Ta chæ giaûng thuyeát veà nghieäp ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp." Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh hoûi: "Cuø-ñaøm chuû tröông coù bao nhieâu nghieäp ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp?" Theá Toân laïi ñaùp: "Naøy Khoå Haïnh, Ta giaûng thuyeát veà ba nghieäp ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp. Theá naøo laø ba? Laø thaân nghieäp, khaåu nghieäp vaø yù nghieäp." Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh laïi hoûi: "Cuø-ñaøm, thaân nghieäp khaùc, khaåu nghieäp khaùc, yù nghieäp khaùc chaêng?" Theá Toân laïi ñaùp: "Ta noùi, thaân nghieäp khaùc, khaåu nghieäp khaùc, yù nghieäp khaùc vaäy". Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh hoûi: "Thöa Cuø-ñaøm, ba nghieäp naøy töông töï nhö vaäy, Ngaøi chuû tröông nghieäp naøo naëng nhaát ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp? Laø thaân nghieäp chaêng? Khaåu nghieäp chaêng? YÙ nghieäp chaêng?" Theá Toân laïi ñaùp: "Naøy Khoå Haïnh, ba nghieäp naøy töông töï nhö vaäy, Ta giaûng thuyeát yù nghieäp laø naëng nhaát ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng taïo taùc aùc nghieäp. Thaân nghieäp vaø khaåu nghieäp thì khoâng phaûi vaäy." Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh hoûi: "Cuø-Ñaøm chuû tröông yù nghieäp naëng nhaát chaêng?" Theá Toân ñaùp: "Naøy Khoå Haïnh, Ta giaûng thuyeát yù nghieäp laø naëng nhaát."

Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh laïi hoûi ñeán ba laàn: "Cuø-Ñaøm chuû tröông thi thieát yù nghieäp laø naëng nhaát chaêng?" Theá Toân cuõng traû lôøi ñeán ba laàn: "Naøy Khoå Haïnh, Ta giaûng thuyeát yù nghieäp laø naëng nhaát vaäy." Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ba laàn thaåm ñònh Theá Toân söï vieäc ñoù nhö vaäy xong, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, ñi nhieãu ba voøng quanh Theá Toân roài lui veà; ñi ñeán choã Ni-kieàn Thaân Töû. Ni-kieàn Thaân Töû töø xa thaáy Tröôøng Khoå Haïnh ñi ñeán, lieàn hoûi: "Naøy Khoå Haïnh, ngöôi töø ñaâu ñeán vaäy?" Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp: "Con töø Na-nan-ñaø, trong vöôøn xoaøi Ba-baø-ly, taïi choã cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm ñeán ñaây." Ni-kieàn Thaân Töû hoûi: "Naøy Khoå Haïnh, oâng coù cuøng Sa-moân Cuø-ñaøm baøn luaän khoâng?" Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp: "Coù baøn luaän vôùi nhau." Ni-kieàn Thaân Töû noùi raèng: "Naøy Khoå Haïnh, neáu ñaõ cuøng vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm baøn luaän, thì haõy noùi laïi heát cho ta nghe, ñeå hoaëc giaû ta bieát ñöôïc luaän thuyeát cuûa vò aáy". Roài Ni-kieàn Tröôøng

Khoå Haïnh môùi ñem söï vieäc thaûo luaän vôùi Theá Toân noùi laïi cho oâng nghe. Ni-kieàn Thaân Töû nghe xong, khen raèng: “Hay thay Khoå Haïnh! Ngöôi ñoái vôùi Toân sö ñaõ laøm ñuùng phaùp cuûa ñeä töû. OÂng laø ngöôøi maø vieäc phaûi laøm ñöôïc thaønh bieän baèng trí tueä. Vôùi quyeát ñònh thoâng minh, vôùi söï traàm tónh khoâng sôï haõi, hoaøn toaøn töï tin töôûng, ñaõ ñaït ñeán taøi huøng bieän, ñaõ baét ñöôïc ngoïn côø cam loä, ôû trong caûnh giôùi cam loä töï thaân chöùng ngoä, thaønh töïu an truï8. Vì sao vaäy? Ngöôi vöøa roài ñoái vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm maø giaûng thuyeát thaân phaït laø naëng nhaát ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng gaây aùc nghieäp. Khaåu phaït khoâng nhö vaäy. YÙù phaït caøng keùm hôn; khoâng baèng thaân phaït raát lôùn lao, raát traàm troïng.” Khi aáy, Cö só Öu-ba-ly9 cuøng naêm traêm Cö só taäp hoïp trong chuùng chaép tay höôùng Ni- kieàn Thaân Töû. Roài Cö só Öu-ba-ly noùi vôùi Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh: “Ngaøi ñaõ ba laàn thaåm ñònh Sa-moân Cuø-ñaøm vieäc nhö vaäy?” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp: “Cö só, toâi ñaõ ba laàn thaåm ñònh Sa-moân Cuø-ñaøm vieäc nhö vaäy.” Cö só Öu-ba-ly noùi vôùi Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh: “Toâi cuõng coù theå ñeán thaåm ñònh ba laàn Sa-moân Cuø-ñaøm vieäc nhö vaäy, roài loâi keùo ñi ñaâu tuøy yù. Cuõng nhö ngöôøi löïc só naém con deâ coù caùi bôøm daøi10 roài loâi keùo ñi ñaâu tuøy yù; toâi cuõng nhö vaäy, coù theå ñeán thaåm ñònh ba laàn Sa-moân Cuø-ñaøm vieäc nhö vaäy, roài loâi keùo ñi ñaâu tuøy yù. Cuõng nhö ngöôøi löïc só caàm aùo loâng giuõ buïi, toâi cuõng nhö vaäy, coù theå ñeán thaåm ñònh laïi ba laàn vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm vieäc nhö vaäy, roài loâi keùo ñi ñaâu tuøy yù. Toâi cuõng nhö

8. Sôû taùc trí bieän, thoâng minh quyeát ñònh, an oån voâ uùy, thaønh töïu ñieàu ngöï, ñaõi ñaéc bieän taøi ñaéc cam loä traøng, ö cam loä giôùi, töï taùc chöùng thaønh töïu du

Lôøi khen ngôïi

naøy cuõng gioáng nhö lôøi khen ngôïi giöõa Toân giaû Xaù-lôïi-phaát vaø Maõn Töø Töû trong kinh soá 9 treân. 9. Öu-ba-ly cö só ñeä töû taïi gia cuûa

Ni-kieàn Thaân Töû. Paøli: Upaøli- gahapati. 10. Chaáp tröôøng mao döông Paøli: dìghalomikaö eôakaö lomesu gahetvaø, tuùm laáy loâng cuûa

con deâ coù loâng daøi.

vaäy, coù theå ñeán thaåm ñònh laïi ba laàn vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm vieäc nhö vaäy roài loâi keùo ñi daâu tuøy yù. Cuõng nhö ngöôøi naáu röôïu11, hay ñeä töû cuûa ngöôøi naáu röôïu, laáy caùi tuùi loïc röôïu ñem ñeå vaøo trong nöôùc, roài tuøy theo yù muoán, loâi ñi ñaâu tuøy yù; toâi cuõng nhö vaäy, coù theå ñeán thaåm ñònh ba laàn Sa-moân Cuø-ñaøm vieäc nhö vaäy, roài loâi keùo ñi ñaâu tuøy yù. Cuõng nhö con voi chuùa ñaõ saùu möôi tuoåi, laø moät ñaïi long töôïng kieâu ngaïo12, ñuû ngaø, ñuû voùc, gaân söùc maïnh meõ, moät löïc só daãn ñi, laáy nöôùc röûa baép veá, röûa xöông soáng, röûa söôøn, röûa buïng, röûa raêng, röûa ñaàu vaø giôõn chôi trong nöôùc; toâi cuõng nhö vaäy, coù theå ñeán thaåm ñònh ba laàn vôùi Sa- moân Cuø-ñaøm vieäc nhö vaäy, roài tuøy theo choã maø taåy. Toâi ñeán choã Sa-moân Cuø-ñaøm cuøng oâng baøn luaän, haøng phuïc xong roài trôû veà.” Ni-kieàn Thaân Töû nôùi vôùi Cö só Öu-ba-ly raèng: “Ta cuõng coù theå haøng phuïc Sa-moân

Cuø-ñaøm. OÂng cuõng coù theå. Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh cuõng coù theå vaäy.” Khi aáy, Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh thöa vôùi Ni-kieàn Thaân Töû: “Con khoâng muoán ñeå cho Cö só Öu-ba-ly ñi ñeán choã Sa-moân Cuø-ñaøm. Vì sao nhö vaäy? Vì Sa-moân Cuø-ñaøm bieát chuù huyeãn hoùa, coù theå duøng chuù thuaät bieán hoùa laøm ñeä töû, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. Con sôï Cö só Öu-ba-ly bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa, hoùa laøm ñeä töû.” Ni-kieàn Thaân Töû noùi: “Khoå Haïnh, Cö só Öu-ba-ly maø bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa, hoùa laøm ñeä töû, vieäc ñoù hoaøn toaøn khoâng coù. Sa-moân Cuø-ñaøm bò Cö só Öu-ba-ly bieán hoùa laøm ñeä töû, chaéc chaén coù vieäc aáy.” Cö só Öu-ba-ly thöa laïi laàn thöù ba vôùi Ni-kieàn Thaân Töû raèng: “Hoâm nay con ñi ñeán choã Sa-moân Cuø-ñaøm cuøng oâng aáy ñaøm luaän. Haøng phuïc xong, con trôû veà.” Ni-kieàn Thaân Töû cuõng ñaùp laïi laàn thöù ba raèng: “OÂng neân ñi nhanh ñi. Ta cuõng coù theå haøng phuïc Sa-moân Cuø-ñaøm. OÂng cuõng coù theå. Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh cuõng coù theå vaäy.” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh baïch laïi laàn thöù ba raèng: “Con khoâng muoán ñeå cho Cö só Öu-ba-ly ñi ñeán choã Sa-moân. Vì sao vaäy? Vì Sa-moân Cuø-ñaøm bieát chuù huyeãn hoùa, coù theå duøng chuù thuaät bieán hoùa laøm ñeä töû, Tyø-kheo, Tyø- kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. Con sôï Cö só Öu-ba-ly bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa laøm ñeä töû.” Ni-kieàn Thaân Töû noùi: “Khoå Haïnh, Cö só Öu-ba-ly bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa laøm ñeä töû, vieäc ñoù hoaøn toaøn khoâng coù. Sa-moân Cuø-ñaøm bò Cö só Öu-ba-ly bieán hoùa laøm ñeä töû, chaéc chaén coù vieäc aáy. Cö só Öu-ba-ly, ngöôøi ñi tuøy yù.” Luùc aáy, Cö só Öu-ba-ly cuùi ñaàu saùt chaân Ni-kieàn Thaân Töû ba laàn roài ñi ñeán choã Phaät, chaøo hoûi Phaät roài ngoài sang moät beân, hoûi raèng: “Thöa Cuø-ñaøm, ngaøy hoâm nay Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh coù ñeán ñaây khoâng?” Ñöùc Theá Toân ñaùp:

11. Coâ töûu sö (nhaø baùn röôïu). Coâ, Toáng-Nguyeân-Minh: Paøli,
goàm hai thí duï: balavaø soòñikaøkammakaro, löïc só naáu ruôïu; vaø balavaøsoiñikaødhutto, löïc só say röôïu. 12. Kieâu ngaïo Ma-ha-naêng-giaø Khoâng roõ Paøli; nhöng Sanskrit coù theå laø
pramaødana-mahaønaøga, con voi chuùa say röôïu; thay vì pra-maøna- (kieâu maïn). Thí duï naøy, trong baûn Paøli: (…) kuójaro saæhihaøyano, con voi giaø saùu möôi tuoåi.

“Cö só, coù ñeán.” Cö só Öu-ba-ly hoûi: “Cuø-ñaøm, coù cuøng vôùi Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaøm luaän chaêng?” Ñöùc Theá Toân ñaùp: “Coù cuøng ñaøm luaän.” Cö só Öu-ba-ly noùi: “Cuø-ñaøm, neáu ñaõ cuøng vôùi Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaøm luaän, xin Ngaøi thuaät laïi heát cho toâi nghe. Hoaëc giaû, sau khi nghe xong, toâi bieát ñöôïc vieäc ñoù.” Roài Theá Toân thuaät heát laïi nhöõng ñieàu maø Ngaøi cuøng vôùi Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaøm luaän cho Öu-ba-ly nghe. Luùc ñoù Cö só Öu-ba-ly nghe roài, khen raèng: “Hay thay Khoå Haïnh! Nhö vaäy môùi goïi laø ñoái vôùi Toân sö laøm ñuùng vieäc thöïc haønh phaùp cuûa moät ñeä töû. Ñieàu phaûi laøm ñöôïc thaønh bieän baèng trí tueä, vôùi quyeát ñònh thoâng minh, vôùi söï traàm tónh khoâng sôï haõi, vôùi söï hoaøn toaøn töï tin töôûng, ñaït ñeán ñaïi bieän taøi, baét ñöôïc ngoïn côø cam loä, ôû trong caûnh giôùi cam loä maø töï taùc chöùng,

thaønh töïu an truï. Vì sao nhö vaäy? Vì ñaõ ñoái vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm maø trình baøy thaân phaït laø toái thöôïng ñeå khoâng haønh aùc nghieäp, khoâng gaây aùc nghieäp. Khaåu phaït khoâng nhö vaäy, yù caøng keùm hôn, khoâng baèng thaân phaït, voán raát lôùn lao, raát naëng neà". Khi ñoù Ñöùc Theá Toân baûo raèng: "Cö só, Ta muoán cuøng oâng baøn luaän veà vieäc naøy. Neáu nhö oâng an truï trong söï thaät, thì baèng söï thaät maø ñaùp13." Cö só Öu-ba-ly ñaùp: "Cuø-ñaøm, toâi an truï trong söï thaät, baèng söï thaät maø ñaùp. Sa-moân Cuø-ñaøm, haõy neân cuøng toâi baøn luaän vieäc naøy." Ñöùc Theá Toân hoûi: "Cö só, oâng nghó sao? ÔÛ ñaây neáu Ni-kieàn öa boá thí, thích haønh vieäc boá thí, khoâng hyù luaän, öa söï khoâng hyù luaän, raát thanh tònh, chuyeân haønh chuù14. Neáu khi ngöôøi aáy ñi ñeán ñaây, ñaïp cheát nhieàu coân truøng lôùn nhoû, thì theá naøo, Cö só, Ni-kieàn Thaân Töû ñoái vôùi vieäc saùt sanh naøy chuû tröông coù quaû baùo ra sao?" Cö só Öu-ba-ly ñaùp: "Thöa Cuø-ñaøm, neáu ngöôøi aáy coá yù thì coù toäi lôùn, neáu khoâng coá yù15 thì khoâng coù toäi lôùn." Ñöùc Theá Toân hoûi: "Cö só, oâng noùi coá yù laø theá naøo?" Cö só Öu-ba-ly ñaùp: "Thöa Cuø-ñaøm, ñoù laø yù nghieäp16 vaäy." Ñöùc Theá Toân baûo: "Cö só, oân g neân suy nghó roài traû lôøi. Nhöõ ng ñieà u noùi tröôùc traù i vôù i ñieà u sau, sau

13. Paøli: sace kho tvaö gahapati sacce patiæææhaøya manteyyaøsi siyaø no ettha kathaøsallaøpo ti, "neáu oâng an truù treân söï thaät maø tö duy thì ôû ñaây coù theå coù hoäi thoaïi cuûa chuùng ta". 14. Trong baûn Paøli, ñeà caäp boán cheá giôùi cuûa Ni-kieàn Töû, caøtuyøamasaövarasaövutto: sabbavaørivaørito sabbavaøriyutto sabbavaøridhuto sabbavaøriphuæo, hoaøn toaøn caám chæ nöôùc, hoaøn toaøn chuyeân taâm (vaøo söï caám cheá taát caû nöôùc). 15. Haùn: tö vaø voâ tö.
Paøli: cetana; vaø asaócetanika. 16. Baûn Haùn, tö töùc yù nghieäp. Baûn Paøli: tö trong tröôøng hôïp naøy laø yù phaït: cetanö… manodaiñasmiö.

traùi vôùi ñieà u tröôùc , khoâ ng phuø hôïp nhau. Cö só, oâ ng ôû trong chuù ng naø y töï noù i: 'Cuø - ñaøm, toâi an truï trong söï thaä t, baè ng söï thaät maø ñaù p. Sa-moâ n Cuø -ñaøm , haõy neân cuø ng toâi baøn luaä n vieäc naøy '. Cö só, oân g nghó sao? Neá u coù Ni-kieà n chæ uoán g nöôùc noù ng, döùt haún nöôùc laï nh17. Nhöng khi khoâ ng coù nöôù c noù n g beø n muoá n uoán g nöôùc laï nh. Khoâng coù nöôùc laïn h ngöôø i aá y lieàn cheá t. Naøy Cö só, Ni-kieà n Thaâ n Töû coù theå noùi theá naøo veà choã thaùc sanh cuû a Ni-kieàn aáy?" Cö só Öu-ba-ly ñaùp: "Thöa Cuø-ñaøm, coù loaïi trôøi goïi laø YÙ tröôùc18. Vò Ni-kieàn ñoù maïng chung, do yù coù chaáp tröôùc taát sanh vaøo choã aáy." Ñöùc Theá Toân baûo: "Cö só, oân g neâ n suy nghó roà i seõ traû lôø i. Nhöõ ng ñieàu oâ ng noù i tröôùc traù i vôù i sau, sau traù i vôù i tröôùc, khoân g phuø hôïp nhau. Cö só, oâ ng ôû trong chuùn g naø y töï noù i: 'Cuø-ñaøm, toâ i an truï trong söï thaät, baèn g söï thaä t maø ñaù p. Sa-moâ n Cuø-ñaø m, haõ y neâ n cuøng toâi baø n luaä n vieä c naøy '. Cö só, oâ ng nghó sao, giaû söû coù ngöôøi caàm dao beù n tôùi ñaây, ngöôø i aá y noùi raè ng: 'Trong moät ngaø y toâ i cheùm ñaàu , loä t da, xeû thòt taá t caû chuù ng sanh ôû trong xöù Na-nan-ñaø naø y chaá t thaøn h ñoá ng thòt, laøm thaø nh khoá i thòt'. Cö só, oâng nghó sao, ngöôø i aáy coù theå trong moä t ngaøy maø cheù m ñaà u, loät da, xeû thòt taát caû chuùng sanh ôû xöù

Na-nan-ñaø naøy chaá t thaø nh ñoá ng thòt, laø m thaønh moä t khoá i thòt khoâng?” Cö só Öu-ba-ly ñaùp: “Khoâng theå. Vì sao nhö vaäy? Xöù Na-nan-ñaø naøy quaù giaøu coù an vui, nhaân daân ñoâng ñuùc, cho neân ngöôøi aáy chaéc chaén khoâng theå trong moät ngaøy maø cheùm ñaàu, loät da, xeû thòt taát caû chuùng sanh chaát thaønh ñoáng thòt, laøm thaønh khoái thòt ñöôïc. Thöa Cuø-ñaøm, ngöôøi aáy chæ gaây phieàn nhoïc voâ ích.” Ñöùc Theá Toân baûo: “Cö só, oâng nghó sao, neáu coù Sa-moân, Phaïm chí ñeán, coù ñaïi nhö yù tuùc, coù ñaïi oai ñöùc, coù ñaïi phöôùc höïu, coù ñaïi oai thaàn, taâm ñöôïc töï taïi, ngöôøi aáy noùi nhö vaày: ‘Ta chæ khôûi moät nieäm saân, laøm cho caû xöù Na-nan-ñaø naøy thieâu ruïi thaønh tro’. Naøy Cö só, oâng nghó sao? Sa- moân, Phaïm chí aáy coù theå laøm cho caû Na-nan-ñaø naøy thieâu ruïi thaønh tro khoâng?” Cö só Öu-ba-ly ñaùp: “Thöa Cuø -ñaøm , ñaâ u phaû i chæ moä t Na-nan-ñaø, ñaâu phaû i chæ hai hoaëc ba, hoaë c boán; maø thöa Cuø -ñaøm , Sa-moân Phaïm chí kia coù ñaïi nhö yù tuùc , coù ñaï i oai ñöùc , coù ñaïi phöôù c höïu , coù ñaï i oai thaà n, taâ m ñöôïc töï taïi, neáu khôû i leâ n nieäm saân thì coù theå laøm cho heá t thaû y caùc nöôùc , heá t thaû y nhaâ n daân thieâu ruï i thaø nh tro, saù gì moät Na- nan-ñaø?” Ñöùc Theá Toân baûo: “Cö só, oâng neân suy nghó roài seõ traû lôøi. Nhöõng ñieàu noùi tröôùc traùi vôùi sau, sau traùi vôùi tröôùc, khoâng phuø hôïp nhau. OÂng ôû taïi chuùng naøy töï noùi: ‘Sa-moân Cuø-ñaøm, toâi an truù trong söï thaät, baèng söï thaät maø ñaùp. Sa-moân Cuø-ñaøm, haõy neân cuøng toâi baøn luaän vieäc naøy’.”

17. Paøli: (...) nigaòæho aøbaødhika... sìtodakapaæikkhito uòhodakapaæisevì, coù ngöôøi Ni-kieàn beänh... khoâng uoáng nöôùc laïnh, maø chæ uoáng nöôùc noùng. 18. YÙ tröôùc (thieân) Paøli: Manosatta, nhöõng ai khi cheát maø coøn coù
choã chaáp tröôùc seõ taùi sanh vaøo ñaây.

Ñöùc Theá Toân hoûi: “Cö só, oâng coù töøng nghe röøng Ñaïi-traïch, röøng Kyø-laân, röøng Meâ-loäc, röøng Tónh tòch, röøng Khoâng daõ; taïi sao nhöõng khu röøng aáy laø nhöõng khu röøng?19” Cö só Öu-ba-ly ñaùp: “Thöa Cuø-ñaøm, toâi coù nghe.” “Cö só, oâng nghó sao? Vì ai maø röøng Ñaïi-traïch, röøng Kyø-laân, röøng Meâ-loäc, röøng Tónh tòch, röøng Khoâng daõ, taïi sao nhöõng khu röøng naøy laø nhöõng khu röøng?” Cö só Öu-ba-ly im laëng khoâng ñaùp. Ñöùc Theá Toân baûo: “Cö só, haõy traû lôøi nhanh ñi! Haõy traû lôøi nhanh ñi! Baây giôø khoâng phaûi laø luùc im laëng. Cö só! ÔÛ taïi chuùng naøy, oâng töï noùi: ‘Thöa Cuø-ñaøm, toâi an truù trong söï thaät, baèng söï thaät maø ñaùp. Sa-moân Cuø-ñaøm, haõy neân cuøng toâi baøn luaän vieäc naøy’.” Luùc aáy, Cö só Öu-ba-ly chæ im laëng trong choác laùt roài noùi: “Thöa Cuø-ñaøm, toâi khoâng im laëng. Toâi chæ suy nghó veà yù nghóa naøy vaäy. Thöa Cuø- ñaøm, boïn Ni-kieàn ngu si kia khoâng hieåu roõ raøng, khoâng theå giaûi bieát, khoâng bieát khoaûnh ruoäng toát maø khoâng töï xeùt, cöù maõi löøa doái toâi, toâi meâ laàm vì hoï, nghóa laø vì nhaém ñeán Sa- moân Cuø-ñaøm maø hoï chuû tröông thaân phaït laø naëng nhaát ñeå khoâng laøm aùc nghieäp, khoâng gaây aùc nghieäp, khaåu phaït vaø yù phaït khoâng baèng. Neáu nhö theo nhöõng ñieàu maø Sa-moân Cuø-ñaøm ñaõ noùi, toâi hieåu yù nghóa raèng, bôûi vì Tieân nhaân khôûi moät nieäm saân maø coù theå laøm cho röøng Ñaïi-traïch, röøng Kyø-laân, röøng Meâ-loäc, röøng

Tónh tòch, röøng Khoâng daõ, nhöõng khu röøng naøy trôû thaønh nhöõng khu röøng. “Baïch Theá Toân, con ñaõ bieát. Baïch Thieän Theä, con ñaõ hieåu. Hoâm nay con xin quy y Phaät, Phaùp vaø chuùng Tyø-kheo. Cuùi xin Theá Toân nhaän con laøm Öu-baø-taéc. Töø nay veà sau, troïn ñôøi con quy y cho ñeán khi cheát”. Ñöùc Theá Toân baûo: “Cö só, oâng haõy im laëng maø laøm, khoâng neân lôùn tieáng tuyeân boá20. Söï im laëng cuûa ngöôøi thuø thaéng21 nhö vaäy laø toát ñeïp.” Cö só Öu-ba-ly baïch: “Baïch Theá Toân, vôùi söï kieän naøy, ñoái vôùi Theá Toân con laïi boäi phaàn hoan hyû. Vì sao nhö vaäy? Vì Theá Toân ñaõ noùi nhö theá naøy: “Cö só, oâng haõy im laëng maø laøm, khoâng neân lôùn tieáng tuyeân boá. Söï im laëng cuûa ngöôøi thuø thaéng nhö vaäy laø toát ñeïp’. “Baïch Theá Toân, neáu nhö con maø laøm ñeä töû cuûa caùc Sa-moân, Phaïm chí khaùc thì hoï ñaõ caàm traøng phan, duø loïng ñi tuyeân boá khaép nôi Na-nan-ñaø, noùi nhö theá naøy: ‘Cö só Öu-ba-ly ñaõ laøm ñeä töû ta! Cö só Öu-ba-ly ñaõ laøm ñeä töû ta!’ Nhöng Theá Toân laïi noùi nhö theá naøy: ‘Cö só, oâng haõy im laëng maø laøm, khoâng neân lôùn tieáng tuyeân boá. Söï im laëng cuûa ngöôøi thuø thaéng nhö vaäy laø toát ñeïp’.”

19. Ñaïi-traïch voâ söï, Kyø-laân voâ söï, Mi-loäc voâ söï, Tónh tòch voâ söï, Khoâng daõ voâ söï
Tham chieáu daãn chöùng cuûa Duy Thöùc Nhò Thaäp Luaän: röøng Ñaøn-traïch-ca, röøng Ma-ñaêng-giaø, röøng Kieát-laêng-giaø. Nhöõng khu röøng naøy tröôùc kia voán laø nhöõng ñoâ thò truø phuù, nhöng do söï phaãn noä cuûa caùc ñaïo só, chuùng trôû thaønh röøng xanh. (Xem giaûi thích cuûa Khuy Cô, Duy Thöùc Nhò Thaäp Luaän Thuaät Kyù. No.1834, trang 1005 a vaø tt). Caùc khu röøng ñöôïc keå trong baûn Paøli: Daòñakaøraóóaö Kaøliígaøraóóaö Mejjhaøraóóaö Maøtaígaøraóóaö. 20. Haùn: maëc nhieân haønh...; Paøli: manasi karohi...manasi karitvaø vyaøkarohi: haõy suy nghó chín chaén. Suy nghó chín chaén roài haõy tuyeân boá. 21. Thaéng nhaân Paøli noùi: óaøta-nanussa, ngöôøi noåi tieáng, vì Upaøli voán laø nhaân vaät noåi tieáng.

Cö só Öu-ba-ly laïi baïch raèng: “Baïch Theá Toân, töø nay veà sau con khoâng cho caùc Ni-kieàn ñi vaøo nhaø con. Chæ coù boán chuùng ñeä töû Theá Toân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di vaøo maø thoâi.” Ñöùc Theá Toân baûo: “Cö só, caùc Ni-kieàn kia cuøng vôùi gia ñình oâng trong moät thôøi gian daøi ñaõ toân kính nhau. Neáu hoï coù ñeán thì oâng neân tuøy theo khaû naêng cuûa mình maø cuùng döôøng hoï.” Öu-ba-ly baïch: “Baïch Theá Toân, vôùi söï kieän naøy, ñoái vôùi Theá Toân con laïi boäi phaàn hoan hyû. Vì sao nhö vaäy? Vì Theá Toân ñaõ noùi nhö theá naøy: ‘Cö só, caùc Ni-kieàn kia ñoái vôùi gia ñình oâng trong moät thôøi gian daøi ñaõ toân kính nhau. Neáu hoï coù ñeán thì oâng neân tuøy theo khaû naêng cuûa mình maø cuùng döôøng hoï’. Baïch Theá Toân, ngaøy tröôùc con nghe noùi Theá Toân daïy nhö theá naøy: ‘Neân cho Ta, ñöøng cho ngöôøi khaùc. Neáu cho Ta seõ ñöôïc phöôùc lôùn, neáu cho ngöôøi khaùc thì khoâng ñöôïc phöôùc lôùn. Cho ñeä töû Ta thì seõ ñöôïc phöôùc lôùn, cho ñeä töû ngöôøi khaùc thì khoâng ñöôïc phöôùc lôùn’.” Ñöùc Theá Toân baûo: “Cö só, Ta khoâng noùi nhö theá. Ta khoâng noùi raèng: ‘Neân cho Ta chöù ñöøng cho ngöôøi khaùc. Cho ñeä töû Ta chöù ñöøng cho ñeä töû ngöôøi khaùc.

Neáu cho Ta thì phöôùc lôùn, neáu cho ngöôøi khaùc thì khoâng ñöôïc phöôùc lôùn. Cho ñeä töû Ta seõ ñöôïc phöôùc lôùn, neáu cho ñeä töû ngöôøi khaùc thì khoâng ñöôïc phöôùc lôùn'. Cö só, Ta noùi nhö theá naøy: 'Haõy cho taát caû tuøy theo taâm hoan hyû. Nhöng cho ngöôøi khoâng tinh taán khoâng ñöôïc phöôùc lôùn. Cho ngöôøi tinh taán seõ ñöôïc phöôùc lôùn'." Cö só Öu-ba-ly baïch: "Baïch Theá Toân, xin nguyeän khoâng laøm vaäy22 . Con töï bieát neân cho Ni-kieàn hay khoâng neân cho Ni-kieàn. Baïch Theá Toân, hoâm nay moät laàn nöõa con xin töï quy y Phaät, Phaùp vaø chuùng Tyø-kheo. Cuùi xin Theá Toân nhaän con laøm Öu-baø-taéc. Töø nay veà sau, troïn ñôøi quy y cho ñeán khi cheát." Khi aáy Ñöùc Theá Toân thuyeát phaùp cho Cö só Öu-ba-ly, khuyeán phaùt khaùt ngöôõng, thaønh töïu hoan hyû. Sau khi baèng voâ löôïng phöông tieän thuyeát phaùp, khuyeán phaùt khaùt ngöôõng, thaønh töïu hoan hyû roài, nhö phaùp cuûa chö Phaät, Ñöùc Phaät tröôùc heát noùi phaùp ñoan chaùnh23 khieán ngöôøi nghe hoan hyû, aáy laø noùi phaùp boá thí, trì giôùi, sanh thieân, cheâ bai duïc laø tai hoaïn, sanh töû laø nhôùp nhô; khen voâ duïc laø ñaïo phaåm vi dieäu, laø baïch tònh. Theá Toân noùi phaùp nhö vaäy cho oâng nghe xong, Ngaøi bieát oâng coù taâm hoan hyû, taâm cuï tuùc, taâm nhu nhuyeán, taâm kham naïi, taâm taêng thöôïng, taâm höôùng ñeán, taâm khoâng nghi ngôø, taâm khoâng trieàn caùi, coù naêng löïc nhaän laõnh chaùnh phaùp. Roài nhö phaùp chaùnh yeáu maø chö Phaät ñaõ noùi, Ñöùc Theá Toân lieàn noùi Khoå, Taäp, Dieät, Ñaïo cho oâng nghe. Cö só Öu-ba-ly ngay taïi choã ngoài ñaõ thaáy boán Thaùnh ñeá Khoå, Taäp, Dieät, Ñaïo. Cuõng nhö vaûi traéng deã nhuoäm saéc maøu; cuõng vaäy, Cö só Öu-ba-ly ngay taïi choã ngoài thaáy boán Thaùnh ñeá Khoå, Taäp, Dieät, Ñaïo. Ngay khi ñoù, Cö só Öu-ba-ly thaáy phaùp, ñaéc phaùp, bieát phaùp baïch tònh, ñoaïn nghi ñoä hoaëc, khoâng coøn toân thôø ai khaùc, khoâng theo ai khaùc, khoâng coøn do döï, ñaõ truï quaû chöùng. Ñoái vôùi phaùp cuûa Theá Toân ñöôïc voâ sôû uùy, lieàn rôøi choã ngoài ñöùng daäy laøm leã Ñöùc Phaät: "Baïch Theá Toân, hoâm nay con ba laàn töï quy y Phaät, Phaùp vaø chuùng Tyø-kheo. Cuùi xin

22.

Nguyeän voâ vi daõKhoâng roõ nghóa chính xaùc.

23.

Ñoan chaùnh phaùp Trong baûn Paøli: anupubbikathaø, thuaän töï phaùp thoaïi.

Theá Toân nhaän con laøm Öu-baø-taéc. Töø nay veà sau, troïn ñôøi con quy y cho ñeán khi cheát." Roài Cö só Öu-ba-ly sau khi nghe phaùp ñöôïc Phaät giaûng daïy, kheùo thoï, kheùo trì, cuùi ñaàu leã chaân Phaät, ñi quanh ba voøng, trôû veà nhaø baûo ngöôøi ñöùng giöõ cöûa raèng: "Caùc ngöôi neân bieát, nay ta laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Töø nay veà sau, caùc Ni-kieàn töû ñeán chôù cho vaøo cöûa, chæ cho boán chuùng ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di vaøo maø thoâi. Neáu coù Ni-kieàn ñeán thì noùi vôùi hoï raèng: 'Toân giaû, Cö só Öu-ba-ly nay ñöôïc Phaät caûi hoùa, ñaõ hoùa laøm ñeä töû Phaät, neân khoâng cho caùc Ni-kieàn vaøo cöûa, chæ cho boán chuùng ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu- baø-di vaøo maø thoâi. Neáu ngöôøi caàn

thöùc aên, haõy ñöùng ñoù. seõ ñem thöùc aên ra cho.” Khi ñoù, Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh nghe Cö só Öu-ba-ly ñaõ ñöôïc Sa-moân Cuø-ñaøm caûi hoùa, hoùa laøm ñeä töû vaø khoâng cho Ni-kieàn vaøo cöûa, chæ cho ñeä töû cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di vaøo. Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh nghe xong nhö vaäy roài ñi ñeán choã Ni-kieàn Thaân Töû baïch raèng: “Thöa toân sö, ñaây ñieàu con ñaõ noùi tröôùc.” Ni-kieàn Thaân Töû hoûi: “Khoå Haïnh, ñieàu gì goïi laø ñieàu ngöôi ñaõ noùi tröôùc?” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñaùp: “Thöa toân sö, con ñaõ noùi tröôùc raèng: ‘Khoâng muoán cho Cö só Öu-ba-ly ñi ñeán choã Sa- moân Cuø-ñaøm. Vì sao nhö vaäy? Vì Sa-moân Cuø-ñaøm bieát chuù huyeãn hoùa, coù theå duøng chuù thuaät hoùa laøm ñeä töû Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. Con sôï raèng Cö só Öu-ba- ly seõ bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa, hoùa laøm ñeä töû’. Thöa toân sö, Cö só Öu-ba-ly nay ñaõ bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa, hoùa laøm ñeä töû roài, khoâng cho caùc Ni-kieàn vaøo cöûa, chæ cho ñeä töû Sa-moân Cuø-ñaøm laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di vaøo.” Ni-kieàn Thaân Töû noùi: “Khoå Haïnh, Cö só Öu-ba-ly bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa laøm ñeä töû, vieäc aáy hoaøn toaøn khoâng coù. Sa-moân Cuø-ñaøm bò Cö só Öu-ba-ly bieán hoùa laøm ñeä töû, vieäc aáy chaéc chaén coù.” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh baïch laïi: “Thöa toân sö, neáu khoâng tin lôøi con noùi, thì toân sö coù theå thaân haønh ñeán, hoaëc sai ngöôøi ñeán.” Khi aáy, Ni-kieàn Thaân Töû baûo: “Khoå Haïnh, oâng neân thaân haønh ñeán ñoù xem sao. Coù phaûi Cö só Öu-ba-ly ñaõ bò Sa- moân Cuø-ñaøm bieán hoùa laøm ñeä töû roài chaêng? Hay laø Sa-moân Cuø-ñaøm bò Cö só Öu-ba-ly bieán hoùa laøm ñeä töû roài?” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh vaâng leänh Ni-kieàn Thaân Töû, ñi ñeán nhaø Cö só Öu-ba-ly. Ngöôøi giöõ cöûa vöôøn troâng thaáy Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh ñeán, lieàn noùi nhö theá naøy: “Toân giaû, Cö só Öu-ba-ly nay ñaõ ñöôïc Phaät caûi hoùa, hoùa thaønh ñeä töû Phaät roài, neân khoâng cho caùc Ni-kieàn vaøo cöûa, chæ cho boán chuùng ñeä töû cuûa Theá Toân laø Tyø-kheo, Tyø- kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di vaøo thoâi. Neáu ngaøi muoán nhaän thöùc aên thì neân ñöùng ñoù, con seõ ñem thöùc ra cho. Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh noùi: “Ngöôøi giöõ cöûa, ta khoâng caàn thöùc aên.” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh bieát vieäc naøy nhö vaäy roài, laéc ñaàu boû ñi, veà tôùi choã Ni- kieàn Thaân Töû thöa: “Thöa toân sö, ñaây laø ñieàu con ñaõ noùi tröôùc.”

Ni-kieàn Thaân Töû hoûi: “Khoå Haïnh, caùi gì goïi laø ñieàu oâng ñaõ noùi tröôùc?” Tröôøng Khoå Haïnh Ni-kieàn ñaùp: “Thöa toân sö, toâi ñaõ noùi raèng: ‘Khoâng muoán cho Cö só Öu-ba-ly ñi ñeán choã Sa-moân Cuø-ñaøm. Vì sao nhö vaäy? Vì Sa-moân Cuø-ñaøm bieát chuù huyeãn hoùa, coù theå duøng chuù thuaät hoùa laøm ñeä töû Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. Con sôï raèng Cö só Öu-ba-ly seõ bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa, hoùa laøm ñeä töû’. Thöa toân sö, Cö só Öu-ba-ly nay ñaõ bò Sa- moân Cuø-ñaøm bieán hoùa, hoùa laøm ñeä töû roài, khoâng cho caùc Ni-kieàn vaøo cöûa, chæ cho ñeä töû Sa-moân Cuø-ñaøm laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di vaøo.” Ni-kieàn Thaân Töû noùi: “Khoå Haïnh, Cö só Öu-ba-ly bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa laøm ñeä töû, vieäc aáy hoaøn toaøn khoâng coù. Sa-moân Cuø-ñaøm bò Cö só Öu-ba-ly bieán hoùa laøm ñeä töû, vieäc aáy

chaéc chaén coù.” Ni-kieàn Tröôøng Khoå Haïnh baïch laïi: “Thöa toân sö, neáu khoâng tin lôøi con noùi, thì toân sö coù theå thaân haønh ñeán. Luùc ñoù Ni-kieàn Thaân Töû vaø ñaïi chuùng Ni-kieàn naêm traêm ngöôøi cuøng ñi ñeán nhaø Cö só Öu-ba-ly. Ngöôøi giöõ cöûa vöøa troâng thaáy Ni-kieàn Thaân Töû vaø ñaïi chuùng Ni-kieàn naêm traêm ngöôøi keùo ñeán, noùi nhö theá naøy: “Thöa Toân giaû, Cö só Öu-ba-ly nay ñaõ ñöôïc Phaät caûi hoùa, hoùa thaønh ñeä töû Ngaøi roài, neân khoâng cho caùc Ni-kieàn vaøo cöûa, chæ cho boán chuùng ñeä töû cuûa Theá Toân laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di vaøo cöûa maø thoâi. Neáu ngaøi muoán nhaän thöùc aên thì neân ñöùng ñoù, con seõ ñem thöùc aên ra cho.” Ni-kieàn Thaân Töû noùi: “Ngöôøi giöõ cöûa, ta khoâng caàn thöùc aên, ta chæ muoán gaëp Cö só Öu-ba-ly.” Ngöôøi giöõ cöûa noùi: “Xin ngaøi ñöùng ñoù, ñeå con thöa vôùi Cö só Öu-ba-ly.” Ngöôøi giöõ cöûa kia lieàn vaøo thöa raèng: “Thöa Cö só, Ni-kieàn Thaân Töû cuøng ñaïi chuùng Ni-kieàn naêm traêm ngöôøi ñöùng ôû ngoaøi cöûa, noùi nhö theá naøy: ‘Ta muoán ñöôïc gaëp Cö só Öu-ba-ly.’” Cö só Öu-ba-ly baûo ngöôøi giöõ cöûa: “Ngöôi ñeán cöûa giöõa24 traûi baøy toøa ngoài. Baøy xong trôû laïi cho ta bieát.” Ngöôøi giöõ cöûa vaâng leänh, ñi ñeán cöûa giöõa traûi baøy giöôøng ngoài xong roài trôû laïi thöa: “Thöa Cö só, ñaõ traûi giöôøng xong, kính mong Cö só töï bieát thôøi.” Cö só Öu-ba-ly daãn ngöôøi giöõ cöûa ñi ñeán nhaø giöõa. ÔÛ ñoù coù moät caùi giöôøng thaät cao roäng, to lôùn, raát saïch seõ, ñöôïc traûi kheùo leùo, ñoù laø choã Cö só Öu-ba-ly tröôùc kia ñaõ beá25 Ni-kieàn Thaân Töû ñeå ngoài leân ñoù, thì baây giôø Cö só Öu-ba-ly töï leo leân ngoài kieát giaø, baûo vôùi ngöôøi giöõ cöûa: “Ngöôi ra choã Ni-kieàn Thaân Töû noùi nhö theá naøy: ‘Toân nhaân, Cö só Öu-ba-ly noùi toân nhaân muoán vaøo thì tuøy yù’.” Ngöôøi giöõ cöûa vaâng leänh ñi ra, ñeán choã Ni-kieàn noùi nhö theá naøy: “Toân nhaân, Cö só Öu-ba-ly noùi: Toân nhaân muoán vaøo thì tuøy yù.” Luùc ñoù, Ni-kieàn Thaân Töû vaø ñaïi chuùng Ni-kieàn naêm traêm ngöôøi cuøng ñeán nhaø giöõa. Cö só Öu-ba-ly vöøa troâng thaáy Ni-kieàn Thaân Töû vaø ñaïi chuùng Ni-kieàn naêm traêm ngöôøi

24.

Haùn: trung moân Paøli: majjhimaøya dvaørasaølaøya, caên nhaø (phoøng) giöõa coù troå cöûa lôùn.

25.

Haùn: baõo Toáng-Nguyeân-Minh: thí

cuøng vaøo, noùi nhö theá naøy: “Toân nhaân, ôû ñaây coù choã ngoài, muoán ngoài xin tuøy yù.” Ni-kieàn Thaân Töû noùi: “Cö só, oâng laøm nhö vaäy phaûi leõ chaêng? Töï mình leân toøa cao ngoài kieát giaø cuøng noùi chuyeän vôùi ngöôøi nhö ngöôøi xuaát gia hoïc ñaïo khoâng khaùc?” Cö só Öu-ba-ly noùi: “Toân nhaân, toâi coù ñoà vaät cuûa mình, muoán cho thì cho, khoâng cho thì khoâng cho. Choã ngoài naøy laø cuûa toâi, cho neân toâi noùi coù choã ngoài, muoán ngoài xin tuøy yù.” Ni-kieàn Thaân Töû traûi choã ngoài maø ngoài, roài noùi raèng: “Cö só, vì sao nhö vaäy? Muoán haøng phuïc Sa-moân Cuø-ñaøm nhöng khi trôû veà ñaõ bò haøng phuïc. Cuõng nhö coù ngöôøi vaøo röøng neân ñi tìm con maét, nhöng khi trôû veà bò maát con maét. Cuõng vaäy, Cö só, muoán ñeán haøng phuïc Sa-moân Cuø-ñaøm nhöng khi

trôû veà ñaõ bò haøng phuïc. Cuõng nhö ngöôøi vì khaùt maø xuoáng ao; nhöng trôû leân vaãn cöù khaùt. Cö só cuõng nhö vaäy, muoán ñi chinh phuïc Sa-moân Cuø-ñaøm, thì bò chinh phuïc ngöôïc trôû laïi. Cö só, vì sao nhö vaäy?" Cö só Öu-ba-ly noùi: "Toân nhaân, xin nghe toâi noùi duï. Ngöôøi trí tueä nghe duï thì hieåu ñöôïc yù nghóa. Toân nhaân, ví nhö coù moät ngöôøi Phaïm chí coù ngöôøi vôï treû. Ngöôøi vôï kia ñang coù thai, noùi vôùi choàng raèng: 'Toâi nay mang thai, anh haõy ñeán chôï mua ñoà chôi ñeïp veà cho con'. Luùc ñoù, Phaïm chí kia noùi vôùi vôï raèng: "Chæ mong em ñöôïc bình yeân sinh saûn, roài lo gì maø khoâng coù. Neáu sanh con trai thì mua ñoà chôi con trai cho noù. Neáu sanh con gaùi thì mua ñoà chôi con gaùi cho noù'. Ngöôøi vôï laïi ba laàn noùi vôùi choàng: 'Toâi nay ñang mang thai, anh haõy ñeán chôï mua ñoà chôi veà cho con'. Phaïm chí ñaõ ba laàn noùi laïi vôùi vôï raèng: Chæ mong em ñöôïc bình yeân sanh saûn, roài lo gì maø khoâng coù. Neáu sanh con trai thì phaûi mua ñoà chôi con trai. Coøn neáu sanh con gaùi thì mua ñoà chôi con gaùi'. Phaïm chí kia thöông vôï quaù söùc, lieàn noùi raèng: 'Em muoán mua ñoà chôi gì cho con?' Ngöôøi vôï ñaùp: 'Anh mua ñoà chôi ñeïp laø con khæ con'. Phaïm chí nghe roài, ñi vaøo chôï mua ñoà chôi ñeïp baèng con khæ con, ñem veà noùi vôùi vôï: 'Toâi ñaõ mua ñoà chôi ñeïp baèng khæ con veà ñaây'. Ngöôøi vôï thaáy roài cheâ raèng maøu saéc khoâng ñeïp, lieàn noùi vôùi choàng: 'Anh neân ñem thöù ñoà chôi khæ con naøy thôï nhuoäm maøu vaøng ñeå ñöôïc raát deã thöông hôn vaø nhoài cho noù phaùt ra aùnh saùng'. Phaïm chí nghe xong, lieàn caàm ñoà chôi con khæ con ñeán thôï nhuoäm, noùi raèng: 'Haõy nhuoäm ñoà chôi khæ con naøy thaønh saéc vaøng, laøm cho noù raát deã thöông vaø nhoài cho noù phaùt ra aùnh saùng cho toâi'. Khi aáy ngöôøi thôï nhuoäm noùi vôùi Phaïm chí: 'Ñoà chôi khæ con nhuoäm thaønh maøu vaøng laøm cho deã thöông, vieäc naøy laøm ñöôïc, nhöng khoâng theå nhoài cho noù phaùt ra aùnh saùng ñöôïc'. "Khi aáy ngöôøi thôï nhuoäm noùi tuïng naøy: Khæ nhoû tieáp nhaän saéc, Khoâng hay chòu ñaûo nhoài. Neáu nhoài, noù seõ cheát; Chòu sao ñöôïc vôùi chaøy? Ñaây laø ñaõy xuù ueá, Khæ con ñaày baát tònh. "Thöa Toân nhaân, neân bieát, nhöõng ñieàu ñöôïc Ni-kieàn thuyeát cuõng gioáng nhö vaäy, khoâng theå chòu ñöïng ñöôïc nhöõng naïn vaán cuûa ngöôøi khaùc, cuõng khoâng theå suy nghó quaùn saùt ñöôïc. Chæ coù nhuoäm söï ngu si, khoâng nhuoäm trí tueä. Toân nhaân, xin haõy nghe ñaây. Cuõng nhö chieác aùo Ba-la-naïi thanh tònh, ngöôøi chuû caàm ñeán thôï nhuoäm, noùi raèng: 'Nhuoäm giuøm

chieác aùo naøy thaønh cöïc ñeïp, laøm cho deã yeâu, cuõng ñaäp nhoài kyõ cho noù phaùt aùnh saùng'. Luùc ñoù, thôï nhuoäm baûo vôùi chuû aùo raèng: 'AÙo naøy coù theå nhuoäm thaønh maøu saéc cöïc ñeïp, laøm cho deã öa; cuõng coù theå ñaäp nhoài cho phaùt aùnh saùng'. "Khi aáy thôï nhuoäm noùi tuïng naøy: Nhö vaûi Ba-la-naïi, Traéng saïch, chòu saéc maøu; Ñaäp xong thôøi meàm maïi, Saùng choùi, caøng theâm ñeïp. "Thöa Toân nhaân, nhöõng ñieàu caùc Ñaáng Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaõ daïy cuõng nhö vaäy; raát ñuû khaû naêng chòu ñöïng nhöõng naïn vaán cuûa keû khaùc, cuõng coù theå suy nghó quaùn saùt moät caùch thoûa ñaùng ñöôïc; chæ coù nhuoäm trí tueä, khoâng nhuoäm ngu si." Ni-kieàn Thaân Töû noùi: "Cö só, oâng ñaõ bò Sa-moân Cuø-ñaøm bieán hoùa baèng chuù huyeãn thuaät." Cö só

Öu-ba-ly noùi: “Toân nhaân, thaät toát ñeïp loaïi chuù huyeãn hoùa aáy, raát toát ñeïp loaïi chuù huyeãn hoùa. Thöa Toân nhaân, loaïi chuù huyeãn hoùa ñoù laøm cho cha meï toâi ñöôïc lôïi ích an oån, khoaùi laïc laâu daøi; vôï con, noâ tyø, ngöôøi giuùp vieäc, quoác vöông Na-nan-ñaø vaø taát caû theá gian, chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Phaïm chí, töø ngöôøi ñeán trôøi, laøm cho hoï ñöôïc lôïi ích an oån khoaùi laïc laâu daøi.” Ni-kieàn Thaân Töû noùi: “Cö só, toaøn coõi Na-nan-ñaø ñeàu bieát Cö só Öu-ba-ly laø ñeä töû Ni-kieàn, nay ñaây cuoái cuøng laø ñeä töû cuûa ai?” Khi aáy, Cö só Öu-ba-ly lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, goái phaûi quyø xuoáng ñaát, nhaém phöông coù Phaät, chaép tay höôùng veà, noùi: “Toân nhaân, haõy nghe ñieàu toâi noùi ñaây: Ñaïi Huøng, tröø si ngoác; Dieät ueá, baét haøng phuïc. Voâ ñòch, vi dieäu tö, Hoïc giôùi, thieàn, trí tueä; An oån khoâng bôïn nhô; Ba-ly ñeä töû Phaät. Baäc Ñaïi Thaùnh tu nhieàu; Thaønh ñöùc töï taïi thuyeát. Kheùo nieäm, quaùn saùt maàu; Khoâng thaáp, cuõng khoâng cao; Baát ñoäng, thöôøng töï taïi; Ba-ly ñeä töû Phaät. Khoâng cong, thöôøng bieát ñuû; Thoûa maõn, tröø xan tham; Hieän Sa-moân chöùng ngoä, Toân ñaïi só, haäu thaân; Voâ tyû, khoâng nhieãm traàn; Ba-ly ñeä töû Phaät. Bao dung, khoâng ganh gheùt; Ñaáng Tòch Maëc nhieäm maàu,

Duõng maõnh, haèng an oån;
Truï phaùp, vi dieäu tö,
Cheá ngöï, khoâng hyù bôõn;
Ba-ly ñeä töû Phaät.
Ñaïi long soáng vöôït tuïc,
Giaûi tröø moïi söû kieát,
Öng thanh tònh bieän taøi,
Tueä phaùt, döùt vui buoàn;
Ñöùc Thích-ca, coõi ngoaøi;
Ba-ly ñeä töû Phaät.
Thieàn tö duy Chaùnh phaùp,
Thanh tònh, nhieãu loaïn tröø;
Thöôøng cöôøi, khoâng hôøn giaän;
Ñeä nhaát ñôøi vieãn ly.
Thöôøng chuyeân tinh, voâ uùy
Ba-ly ñeä töû Phaät
Baäc Thaát Tieân26 voâ ñaúng,
Chöùng tònh haïnh, tam minh27.
Taém saïch, nhö ñeøn saùng
Yeân nghæ, döùt oaùn keát;
Duõng maõnh, cöïc thanh tònh’
Ba-ly ñeä töû Phaät.
Tòch tónh, tueä nhö ñaát;
Trí tröø tham theá gian;

Ñaùng thôø, con maét sieâu;
Thöôïng só khoâng ai saùnh;
Töï ñieàu ngöï, trieät saân;
Ba-ly ñeä töû Phaät.
Ñoaïn duïc28, voâ thöôïng thieän;
Kheùo ñieàu ngöï voâ song;
Voâ thöôïng thöôøng hoan hyû;
Tröø nghi, röïc saéc quang;
Ñoaïn maïn, voâ thöôïng giaùc;
Ba-ly ñeä töû Phaät.
Ñoaïn aùi, giaùc toái thöôïng;
Khoùi tan, löûa ñaõ taét;
Ñaáng Nhö Khöù29, Thieän Theä;
Ñaáng Voâ Ñaúng, Toái Toân;
Ñaáng Ñaïi Danh, Chaân Chaùnh;
Ba-ly ñeä töû Phaät.
26.
Ñöùc Thích-ca cuõng ñöôïc xöng hieäu laø Ñeä Thaát Tieân.
27.
Nguyeân Haùn: tam ñaït
28.
Haùn: ñoaïn voïng
29.
Nhö khöù cuøng nghóa vôùi Nhö Lai. Ñoái vôùi Nieát-baøn maø noùi laø
Nhö Lai, ñoái vôùi sanh töû maø noùi laø
Nhö khöù.

Traêm lôøi taùn Phaät naøy, Töï phaùt, khoâng caàn suy. Nhöõng söï Ba-ly noùi, Chö Thieân ñeán hoäi teà. Kheùo gia söùc huøng bieän; Ñuùng phaùp, ñuùng nhaân taøi. Ni-kieàn Thaân Töû hoûi: ‘Ñeä töû cuûa Nhö Lai’.” Ni-kieàn Thaân Töû hoûi: “Cö só, oâng ca ngôïi Sa-moân Cuø-ñaøm vôùi yù gì?” Cö só Öu-ba-ly ñaùp: “Haõy nghe toâi noùi duï, ngöôøi trí nghe duï thì hieåu roõ yù nghóa. Nhö thaày troø ngöôøi laøm traøng hoa, choïn caùc loaïi hoa, duøng daây daøi keát laøm caùc loaïi traøng hoa. Cuõng vaäy, naøy Toân nhaân, Ñöùc Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, coù voâ löôïng xöng taùn, laø Ñaáng Toái toân, neân toâi ca ngôïi.” Khi noùi phaùp naøy, Cö só Öu-ba-ly xa lìa traàn caáu, phaùt sanh con maét phaùp thaáy caùc phaùp. Ni-kieàn Thaân Töû lieàn möûa maùu noùng, roài ñeán nöôùc Baø-hoøa30 vì beänh naøy maø maïng chung. Phaät noùi nhö vaäy, Cö só Öu-ba-ly nghe lôøi Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

30. Ba-hoøa quoác Töùc Paøli: Paøva; xem kinh soá 196.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.